

Tieteellisen tutkimuksen tietosuojailmoitus

Tietosuojailmoitus sisältää ne tiedot, jotka tulee kertoa tutkittaville käsiteltäessä henkilötietoja tieteellisessä tutkimuksessa. Informointivelvoitteesta säädetään EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (EU 2016/679) artikloissa 12–14. Henkilötietoja ovat sellaiset tiedot, joiden perusteella henkilö voidaan tunnistaa suoraan tai välillisesti esimerkiksi yhdistämällä yksittäinen tieto johonkin toiseen tietoon, joka mahdollistaa tunnistamisen.

Tutkimuksen nimi

Tutkimus 65 vuotta täyttäneiden terveyspalveluiden käytöstä

Rekisterinpitäjät

Kansaneläkelaitos (Kela)

Osoite: PL 450, 00056 KELA (Nordenskiöldinkatu 12, 00250 HELSINKI)

Puhelinnumero: 020 634 11 (vaihe)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)

Osoite: PL 30, 00271 Helsinki

Puhelinnumero: 029 524 6000

Yhteyshenkilö tutkimusrekisteriä koskevissa asioissa

Nimi: Lauri Mäkinen

Postiosoite: Nordenskiöldinkatu 12, 00250 HELSINKI

Puhelinnumero: 0504120477

Sähköpostiosoite: lauri.makinen@kela.fi

Tutkimuksen osapuolet ja vastuunjako

Tutkimus toteutetaan Kelan tutkimusyksikön sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) yhteistyönä. Toteuttajatahot vastaavat aineiston keruusta (kyselyn toteutus), tietoturvallisesta tallentamisesta ja käsittelystä, tulosten raportoinnista ja aineiston hävittämisestä tutkimuksen päätyttyä. Tutkimushankkeessa ei ole mukana Kelan tutkimusyksikön ja THL:n ulkopuolisia tahoja.

Tutkimuksen vastuullinen johtaja tai siitä vastaava ryhmä

Nimi: Riina Hiltunen (tutkimushankkeen vastuututkija)

Postiosoite: Nordenskiöldinkatu 12, 00250 HELSINKI

Puhelinnumero: 020 635 9627

Sähköpostiosoite: riina.hiltunen@kela.fi

Nimi: Lauri Mäkinen (osahankkeen vastuututkija)

Postiosoite: Nordenskiöldinkatu 12, 00250 HELSINKI

Puhelinnumero: 0504120477

Sähköpostiosoite: lauri.makinen@kela.fi

Tutkimuksen suorittajat

Tutkimuksesta vastaavaan ryhmään kuuluvat Kelasta tutkijat Riina Hiltunen, Lauri Mäkinen, Heta Moustgaard ja Katri Aaltonen sekä Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselta tutkijat Emma Kainiemi, Timo Sinervo, Lotta Virtanen ja Pauliina Havakka.

Kelan postiosoite ja postinumero: PL 450, 00056 KELA

THL:n postiosoite ja postinumero: PL 30, 00271 Helsinki

Sähköpostiosoite: riina.hiltunen@kela.fi, lauri.makinen@kela.fi, heta.moustgaard@kela.fi, katri.aaltonen@kela.fi, emma.kainiemi@thl.fi, timo.sinervo@thl.fi, lotta.virtanen@thl.fi, pauliina.havakka@thl.fi

Tietosuojavastaavan yhteystiedot

Kelan tietosuojavastaava: Raila Brummer
sähköposti: tietosuoja@kela.fi

THL:n tietosuojavastaava: Jarkko Reittu

sähköposti: tietosuoja@thl.fi

Tutkimuksen luonne ja kestoaika

Kertatutkimus

Seurantatutkimus

Tutkimuksen kestoaika (kuinka kauan henkilötietoja käsitellään):

Tutkimushanketta varten kerättävää kyselyaineistoa säilytetään sen keräämisestä vuoden 2033 loppuun saakka, minkä jälkeen tutkimusaineisto arkistoidaan Tietoarkistoon.

Kuvaus tutkimushankkeesta ja henkilötietojen käsittelyn tarkoitus

Henkilötietoja käsitellään kyselytutkimuksen toteuttamista varten. Tutkimushankkeessa tarkastellaan 65 vuotta täyttäneiden tyytyväisyyttä terveyspalvelujen saatavuuteen, palvelun laatuun, laajuuteen ja palvelun sujuvuuteen. Tutkimuksen ensisijaisena kohderyhmänä ovat 65 vuotta täyttäneille tarkoitettua valinnanvapauskokeilua käyttäneet. Tämän ryhmän tyytyväisyyttä palveluihin pääsyyn sekä saatuun palveluun verrataan niihin, jotka eivät ole käyttäneet valinnanvapauskokeilua. Kysely kohdennetaan siis myös muille kuin valinnanvapauskokeilua käyttäneille ja kyselytutkimuksen kohdejoukkona ovatkin 65 vuotta täyttäneet Suomessa asuvat. Hankkeen aineistonkeruu toteutetaan väestökyselynä toukokuussa 2025. Kyselytutkimuksen vastauksiin ei yhdistetä rekisteritietoja.

Tutkijat käsittelevät henkilötietoja voimassaolevan EU:n yleisen tietosuojasetuksen ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti sekä Kelan ja tutkimusyksikön sisäisiä ohjeita noudattaen. Tutkijoita sitoo ehdoton salassapitovelvollisuus yksittäisiä henkilöitä koskevista tiedoista.

Tulokset raportoidaan tilastollisessa, ryhmätason muodossa. Yksittäisiä henkilöitä ei voida tunnistaa raportoiduista tuloksista. Tuloksista raportoidaan tieteellisissä konferensseissa, Kelan omissa julkaisusarjoissa sekä kotimaisissa ja kansainvälisissä tieteellisissä julkaisuissa.

Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietojen käsittelyn peruste on EU:n yleisen tietosuojasetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti seuraava:

- Yleisen edun mukainen tieteellinen tai historiallinen tutkimus tai tilastointi (tietosuojalain 4 §:n 3 kohta)
- Rekisterinpitäjän lakisääteisen veloitteen noudattaminen, mikä:
- Tutkittavan suostumus
- Oikeutettu etu; mikä tunnistettu etu on kyseessä:
- Muu, mikä:

Eriyiset henkilötietoryhmät (nk. arkaluonteiset tiedot)

Tutkimuksessa ei käsitellä tietosuojasetuksen 9 artiklassa tarkoitettuja erityisiä henkilötietoryhmiä.

Tutkimuksessa käsitellään seuraavia erityisiä henkilötietoja:

- Rotu tai etninen alkuperä
- Poliittiset mielipiteet
- Uskonnollinen tai filosofinen vakaumus
- Ammattiliiton jäsenyys
- Geneettiset tiedot
- Biometristen tietojen käsittely henkilön yksiselitteistä tunnistamista varten
- Terveyttä koskevat tiedot
- Luonnollisen henkilön seksuaalinen käyttäytyminen tai suuntautuminen

Edellä mainittujen erityisten henkilötietojen käsittely perustuu seuraavaan tietosuojasetuksen 9 artiklan 2 kohdan mukaiseen erityisehtoon:

- Yleisen edun mukainen tieteellinen tai historiallinen tutkimustarkoitus tai tilastollinen tarkoitus (tietosuojalain 6 §:n 7 kohta)
- Tutkittavan/rekisteröidyn nimenomainen suostumus
- Tutkittava on saattanut käsiteltävät arkaluonteiset tiedot julkisiksi
- Käsittely on tarpeen tärkeän yleisen edun vuoksi
- Muu, mikä:

Mitä henkilötietoja tutkimusaineisto sisältää

Henkilötietojen osalta kyselyssä kysytään vastaajan sukupuolta, syntymävuotta, koulutustaustaa ja asuinalueita (hyvinvointialueen tarkkuudella). Lisäksi erityisistä henkilötietoryhmistä kyselyssä selvitetään terveydentilaa erilaisilla kysymyksillä. Tutkimusaineisto kerätään paperikyselyllä, jossa ei kerätä suoria tunnistetietoja. Arvontaan osallistuneiden osalta kerätään yhteystiedot (nimi ja puhelinnumero), mutta niitä ei tallenneta tutkimusaineistoon. Arvontaan osallistuneiden yhteystiedot poistetaan sen jälkeen kun arvonta on suoritettu.

Tutkimuksen tulokset raportoidaan siten, ettei yksittäisiä vastaajia ole mahdollista tunnistaa myöskään epäsuorien tietojen perusteella.

Mistä lähteistä henkilötietoja kerätään

Henkilötietoja kerätään tutkimukseen seuraavista lähteistä:

- Suoraan tutkimukseen osallistuvilta
 - Haastattelu
 - Postissa lähetettävä kyselylomake
 - Sähköinen kyselylomake
 - Videointi
 - Muu tapa, mikä:
- Tutkittavalla ei ole velvollisuutta toimittaa tarvittavia henkilötietoja. Osallistuminen on vapaaehtoista, eikä osallistumatta jättämisestä aiheudu seurauksia.
- Muualta kuin tutkimukseen osallistuvilta, mistä ja mitä tietoja:

Tietojen siirto tai luovuttaminen tutkimusryhmän ulkopuolelle

Tutkimukseen poimittujen henkilöiden osoitetiedot toimitetaan tietoturvasyistä PunaMusta Oy:lle kyselyn toteuttamista varten. PunaMusta Oy toteuttaa kyselyn painatuksen, postituksen ja aineiston tallennuksen sähköiseen muotoon. PunaMusta Oy ja Kela ovat solmineet salassapitositoumuksen, joka takaa henkilötietojen turvallisen käsittelyn. PunaMusta toimittaa aineiston Kelan tutkimusyksikön ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen tutkijoille. Tämän jälkeen, kuitenkin viimeistään kolmen kuukauden kuluttua vastausten keräämisestä PunaMusta Oy poistaa osoitetiedot käytöstään ja tuhoaa paperiset vastaus- ja arvontalomakkeet tietoturvasyistä.

Tietojen siirto/luovuttaminen EU:n tai ETA:n ulkopuolelle

Tietoja ei siirretä eikä luovuteta.

Automatisoitu päätöksenteko ja profilointi

Automaattisia päätöksiä tai profilointia ei tehdä. Tutkimusta varten kerättyjä henkilötietoja ei käytetä tutkittavia koskevaan päätöksentekoon.

Henkilötietojen suojauksen periaatteet

- Tiedot ovat salassa pidettäviä.
- Kaikki hankkeessa henkilötietoja käsittelevät ovat allekirjoittaneet vaitiolo- ja salassapitositoumuksen ja ymmärtävät henkilötietojen käsittelyä koskevat vaatimukset.

Manuaalinen aineisto:

- Manuaalista aineistoa ei kerätä.
- Tutkimuksessa kerätään manuaalista aineistoa; manuaalinen aineisto suojataan seuraavalla tavalla: Tutkimuksessa kerättävä paperinen kyselyaineisto ei pidä sisällään suoria tunnistetietoja. Vastaajat toimittavat paperiset vastauslomakkeet kyselyn mukana jaettuissa vastauskuorissa postitse PunaMustalle. PunaMusta tallentaa aineiston sähköiseen muotoon. PunaMustassa lomakkeita säilytetään kulunvalvotussa tilassa. Paperisten lomakkeiden tallennus sähköiseen muotoon tapahtuu PunaMustan salassapitositoumuksen allekirjoittaneiden toimihenkilöiden toimesta. Kun lomakkeet on tallennettu sähköiseksi tutkimusaineistoksi, täytetyt paperilomakkeet hävitetään salassapidettävänä paperijätteenä.

Tietojärjestelmissä käsiteltävät tiedot:

- Käyttäjätunnus Salasana Käytön rekisteröinti (lokiteidot)
- Kulun valvonta (tilat)
- Suojattu verkkoyhteys
- Muu, mikä:

Aineiston anonymisointi / pseudonymisointi:

- Aineisto anonymisoidaan aineiston perustamisvaiheessa (kaikki tunnistetiedot poistetaan täydellisesti, jotta paluuta tunnisteteelliseen tietoon ei ole, eikä aineistoon voida yhdistää uusia tietoja).
- Suorat tunnistetiedot poistetaan aineiston perustamisvaiheessa (pseudonymisoitu aineisto, jolloin tunnistettavuuteen voidaan palata koodin tai vastaavan tiedon avulla ja aineistoon voidaan yhdistää uusia tietoja). Tunnistetiedot ja tutkimusnumerot yhdistävä koodiavain säilytetään huolellisesti erillään henkilötiedoista ja tutkimusaineistosta ja siihen on pääsy vain rajatulla osalla tutkimusryhmän jäsenistä.
- Aineisto analysoidaan suoraan tunnistetiedoin, koska: [peruste suorien tunnistetietojen säilyttämiselle]

Henkilötietojen käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen

- Tutkimusrekisteri hävitetään [mennessä]

- Tutkimusrekisteri arkistoidaan ilman tunnistetietoja (anonymisoituna) Tietoarkistoon
- Tutkimusrekisteri arkistoidaan tunnistetiedoin

Mihin aineisto arkistoidaan, miten pitkäksi aikaa ja millä oikeusperusteella:

Tutkimusaineisto arkistoidaan anonymisoituna Tietoarkistoon tieteellistä tutkimusta varten. Ennen aineiston arkistointia vastauksia anonymisoidaan karkeistemalla, eli sellaisia ryhmiä, joissa vastauksia on vain vähän, yhdistetään isommiksi ryhmiksi, jotta yksittäistä henkilön ei voisi tunnistaa.

Tutkimukseen osallistuvan oikeudet

Tietosuojalainsäädäntö takaa rekisteröidylle tiettyjä oikeuksia:

- Silloin, kun henkilötietojen käsittely perustuu rekisteröidyn suostumukseen, hänellä on oikeus peruuttaa antamansa suostumus milloin tahansa sen vaikuttamatta suostumuksen perusteella ennen peruuttamista suoritettuna käsittelyn lainmukaisuuteen.
- Rekisteröidyllä on oikeus saada tieto siitä, käsitelläänkö häntä koskevia henkilötietoja tutkimuksessa, ja saada jäljennös käsiteltävistä henkilötiedoista.
- Jos käsiteltävissä rekisteröidyn henkilötiedoissa on epätarkkuuksia tai virheitä, hänellä on oikeus pyytää niiden oikaisua tai täydennystä.
- Rekisteröidyllä on oikeus vaatia henkilötietojensa poistamista tietyissä tilanteissa, kuten esimerkiksi käyttäessään vastustamisoikeutta tai peruuttaessaan antamansa suostumuksen.
- Rekisteröidyllä on oikeus henkilötietojen käsittelyn rajoittamiseen tietyissä tilanteissa, kuten esimerkiksi silloin, jos rekisteröity kiistää henkilötietojensa paikkansapitävyyden.
- Rekisteröidyllä on oikeus vastustaa henkilötietojen käsittelyä, jos käsittely perustuu yleiseen etuun tai oikeutettuun etuun.

Jos rekisteröity haluaa käyttää oikeuttaan, hän voi ottaa yhteyttä edellä mainittuun yhteyshenkilöön. Jos tutkimuksen toteuttaminen ei (enää) edellytä, että rekisterinpitäjä voi tunnistaa rekisteröidyn, oikeutta tietojen tarkastamiseen, oikaisuun, poistoon ja käsittelyn rajoittamiseen ei sovelleta, ellei rekisteröity anna lisätietoja, joiden avulla hänet voidaan tunnistaa.

Oikeuksista poikkeaminen

Tässä kohdassa kuvatuista oikeuksista saatetaan poiketa tietosuojaa koskevan lainsäädännön mukaisilla perusteilla siltä osin, kuin oikeudet estävät tieteellisen tai historiallisen tutkimustarkoituksen tai tilastollisen tarkoituksen saavuttamisen tai vaikeuttavat sitä suuresti. Tarvetta poiketa oikeuksista arvioidaan aina tapauskohtaisesti.

Valitusoikeus

Rekisteröidyllä on oikeus tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistoon, jos hän katsoo, että henkilötietojen käsittelyssä on rikottu voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä.

Yhteystiedot:

Tietosuojavaltuutetun toimisto

Käyntiosoite: Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki

Postiosoite: PL 800, 00531 Helsinki

Vaihde: 029 566 6700

Kirjaamo: 029 566 6768

Sähköposti: tietosuoja@om.fi